

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Marian

Nazwisko: Ważny

Miejsce urodzenia: Tyszowce

Data urodzenia: 16-09-1940

Imię ojca: Władysław

Imię matki: Aniela

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia/ Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Pogorzelcy” (nr rej. 8827), prowadzonej przez pion IV/VI RUSW Tomaszów Lubelski w okresie 09.02.1984 - 21.09.1989. Do materiałów tych włączono dokumenty (także wcześniejsze chronologicznie), odnoszące się do innych spraw, m.in. SOS krypt. „Szatnia” (nr rej. 7556), SOS krypt. „Pozostali” (nr rej. 8114), SOR krypt. „Nietoperz” (nr rej. 9453), SOR krypt. „Parapet” (nr rej. 11259), prowadzonych przez Wydziały IV i VI WUSW Zamość, pion: IV, V i VI RUSW Tomaszów Lubelski. Wszystkie sprawy dotyczyły „działalności noszącej znamiona działalności antypaństwowej na bazie struktur b. >S[olidarności]< RI [Rolników Indywidualnych]”. Marian Ważny został zarejestrowany do SOS/SOR „Pogorzelcy” przez pion VI RUSW Tomaszów Lubelski w dniu 12.09.1985, pod nr rej. 11009. Przyczyną objęcia go rozpracowaniem było podejrzenie „o działalność w grupie opozycyjnej (nieformalnej) w rej. gmin Komarów i Tyszowce”. RUSW Tomaszów Lubelski pozyskał już wcześniej dane na jego temat, o czym świadczy wymienienie go m.in. w sporządzonym 04.12.1984 „Wykazie osób i ich rodzin zamieszkałych na terenie gminy Tyszowce, znanych z negatywnych postaw społeczno-politycznych i z działalności opozycyjnej”. Wśród zachowanych dokumentów są również dwie analizy SOR „Pogorzelcy”, datowane na 07.07.1986 i 20.08.1989. Podano w nich, iż „w wyniku pracy operacyjnej stwierdzono”, że na terenie gmin Komarów i Tyszowce istnieje grupa posiadająca „znamiona nieformalnej struktury opozycji politycznej”, zaś w toku rozpracowania ustalono jej skład personalny oraz „określono zakres działania i stopień zaangażowania poszczególnych jej członków.” Mariana Ważnego wskazano tu jako jedną z osób stanowiących „trzon grupy”. Prowadzenie SOR „Pogorzelcy” zakończono w związku z „legalizacją” NSZZ RI „Solidarność”. W dniu 30.09.1989 materiały sprawy złożono w archiwum Sekcji „C” Wydziału Zabezpieczenia Operacyjnego WUSW Zamość pod sygn. 2387/II. Dokumentację aktową zamierzano zniszczyć i prawdopodobnie zniszczono jej część za Protokołem brakowania akt Nr 7/89 z 30.10.1989.

Akta o sygn. IPN Lu 077/829 (2387/II) oraz zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

Akta sprawy kontrolnej krypt. „Pogorzelcy” (nr rej. 95078), prowadzonej w latach 1986-1989 przez Departament VI MSW w odniesieniu do Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia/ Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Pogorzelcy” (nr rej. 8827), którą wszczął RUSW Tomaszów Lubelski „w celu potwierdzenia uzyskanych informacji agenturalnych, mówiących o istnieniu na terenie gminy Komarów i Tyszowce nieformalnej grupy opozycyjnej, zorganizowanej na bazie b. działaczy NSZZ RI >S[olidarność]<”. Znajdują się tu egzemplarze dokumentacji wytworzonej przez RUSW Tomaszów Lubelski i WUSW Zamość w toku realizacji SOS/SOR „Pogorzelcy” (nr rej. 8827), w których wymieniono także Mariana Ważnego. Z „Meldunku operacyjnego” WUSW Zamość nr 392 z 04.11.1985 wynika, że w ramach działań podejmowanych m.in. w sprawie „Pogorzelcy”, przeprowadzono przeszukania u kilkunastu osób, w tym u M. Ważnego. Jak odnotowano, przeszukanie u niego dało wynik „negatywny”. Dodatkowo przeprowadzono z nim „rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą”. W materiałach są również dwa dokumenty opracowane w oparciu o doniesienia tajnego współpracownika ps. „109”, który przekazał Służbie Bezpieczeństwa m.in. informacje o udziale M. Ważnego w mszy „za Ojczyznę”, mającej miejsce 24.11.1985 w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie oraz o jego obecności na „zjeździe byłych działaczy ekstremy b. >S[olidarność]< RI” w Rzeszowie („Informacja operacyjna” z 18.12.1985, sporządzona na podstawie doniesienia z 17.12.1985, stenogram sporządzony 07.04.1986 z „rozmowy” z TW „109” przeprowadzonej 05.04.1986). Dokumentacja zawiera też egzemplarz analizy SOR „Pogorzelcy” z 07.07.1986, gdzie Mariana Ważnego wymieniono wśród osób stanowiących „trzon” rozpracowywanej „grupy opozycji politycznej”. Ponadto w meldunkach z lipca i sierpnia 1987 zaliczono go do „figurantów” SOR „Pogorzelcy”, kontynuujących „opozycyjną działalność polityczną w ramach struktur DR [Duszpasterstwo Rolników]”. We wrześniu 1989 roku sprawę kontrolną zdjęto z ewidencji operacyjnej, a materiały złożono w archiwum Biura „C” MSW pod sygn. 5724/K.

Akta o sygn. IPN BU 0364/343 (5724/K).

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego nr RSD 18/85, prowadzonego przez Wydział Śledczy WUSW Zamość w okresie 09.10.1985 - 07.04.1986, w sprawie „podejmowania działań zmierzających do wywołania niepokoju publicznego” na terenie województwa zamojskiego. Postępowanie wszczęto w związku z powiadomieniem WUSW Zamość przez WUSW Lublin, że „w okresie poprzedzającym wybory do Sejmu PRL na terenie Zamościa i okolicznych miejscowości, a także na terenie Gminy Komarów, przygotowujący jest kolportaż nielegalnych wydawnictw, mogących wywołać niepokój publiczny oraz nawołujących do bojkotu (...) wyborów”. Jak wynika z notatki urzędowej z dnia 07.10.1985, sporządzonej przez funkcjonariusza Wydziału Śledczego WUSW Zamość, „w przekazanej informacji określono także krąg kolporterów oraz odbiorców” tych wydawnictw. Wśród nich wymieniono m.in. Mariana Ważnego.

Akta o sygn. IPN Lu 027/111 t. 1 (193/III).

Akta Sprawy Obiektowej krypt. „Plebiscyt” (nr rej. 13557), prowadzonej przez Wydział III WUSW Zamość w latach 1987-1988, w celu „zabezpieczenia kampanii poprzedzającej referendum i jego przebieg na terenie woj. zamojskiego”. W dokumentacji znajduje się „Plan operacyjnego zabezpieczenia ochraniających przez Wydział VI WUSW w Zamościu obiektów i środowisk w związku z przygotowaniem i przebiegiem referendum”, opracowany 29.10.1987. W części planu dotyczącej zdarzeń o „cechach wrogiej lub szkodliwej działalności politycznej”, podejmowanych w 1987 roku przez „b. działaczy RI >S[olidarność]<”, wskazano m.in. ich udział w spotkaniach z papieżem Janem Pawłem II podczas jego pielgrzymki do Polski. Wśród uczestników tych spotkań w Lublinie i Tarnowie wymieniono także Mariana Ważnego.

Akta o sygn. IPN Lu 0122/25 t. 1 (51/IV).

Akta Sprawy Obiektowej krypt. „Plebiscyt” (nr rej. 13571), prowadzonej w latach 1987-1988 przez pion III RUSW Tomaszów Lubelski, w celu „koordynacji działań” Służby Bezpieczeństwa tomaszowskiego RUSW, związanych z „przebiegiem przygotowań i okresem przeprowadzenia referendum w dniu 29.11.1987”. Marian Ważny wymieniony jest w „Planie działań operacyjnych, neutralizujących i represyjnych w odniesieniu do figurantów spraw operacyjnego rozpracowania krypt. >Kret< nr ewid. 9797 i >Pogorzelcy< nr ewid. 8827” z dnia 07.11.1987. Wskazano go jako jedną z osób, z którymi należy przeprowadzić „rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze”.

Akta o sygn. IPN Lu 0122/29 (65/IV).

Dokumentacja Wydziału VI WUSW Zamość z lat 1985-1989, dotycząca ochrony tajemnicy państwowej i służbowej, planów mobilizacyjno-obronnych, rozpoznania i oceny „zagrożeń” zewnętrznych i wewnętrznych na terenie woj. zamojskiego, m.in. na wypadek wojny lub stanu wyjątkowego (normatywy, plany, wytyczne, korespondencja). Marian Ważny został wymieniony w piśmie z dnia 22.08.1988, skierowanym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału VI WUSW Zamość do Naczelnika Wydziału Zabezpieczenia Operacyjnego WUSW Zamość. Jego dane wpisano tu wśród 22 osób, wobec których Wydział VI składał „zamówienie” na kontrolę przesyłek pocztowych, jaką w przypadku wprowadzenia stanu wyjątkowego prowadziłby Urząd Cenzury WUSW Zamość. Wydział VI wnosił, aby podczas „kontroli operacyjnej przesyłek” wskazanych osób zwracano szczególną uwagę na literaturę bezdebitową, ulotki, „adresy i kontakty innych osób z figurantami”, zawiadomienia i zaproszenia na różnorodne uroczystości, zjazdy.

Akta o sygn. IPN Lu 0254/9.